

DATOS IDENTIFICATIVOS

Historia e historiografía da lingua española

Materia	Historia e historiografía da lingua española			
Código	V01G400V01911			
Titulación	Grao en Ciencias da Linguaxe e Estudos Literarios			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Lingua española			
Coordinador/a	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Profesorado	Baez Montero, Inmaculada Concepción			
Correo-e	cbaez@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Historia e historiografía da lingua española é unha materia dedicada a realizar unha descrición exhaustiva da historia externa e interna da lingua española así como dos estudos españois da lingüística histórica. É recomendada para alumnos con alto nivel de lingua con nivel C1 ou C2 en español.			

Competencias

Código	
A1	Que o estudantado saiba aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúa as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A5	Que os estudantado desenvolva aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacitación do estudantado para que adquira coñecementos lingüísticos e literarios.
B5	Capacidade do estudantado para comprender as interrelacións pertinentes entre os diversos ámbitos de estudo que integran o título.
B7	Coñecer os métodos básicos do estudo e análise lingüísticos e literarios.
B9	Posuír as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando de xeito autónomo baseándose nos coñecementos adquiridos e no uso das novas tecnoloxías.
C2	Coñecemento da gramática das linguas galega, española e portuguesa.
C8	Coñecemento das correntes teóricas e metodolóxicas da lingüística.
C11	Coñecemento da evolución histórica interna e externa do español.
D8	Habilidade para traballar de forma autónoma.
D10	Capacidade de análise e síntese.
D11	Capacidade para manexar a bibliografía consultada e para citala axeitadamente.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Que o alumnado adquira un coñecemento das diferentes etapas da historia interna da lingua española.	A1	B5 B7	C2 C8 C11	D8 D10 D11
Preténdese que o alumnado chegue a coñecer os principais autores da historia da lingüística española.	A5	B1 B5 B9	C2 C8 C11	D8 D11

Contidos

Tema

1.- Por qué cambian as linguas?	1.1.-Definición e caracterización do cambio e dos tipos de cambios nas linguas
2.- O estudo do cambio de lingua española	1.2.- Clasificación e procesos dos cambios 1.3.- A ferreamentas informáticas para o estudo dos cambios no español: os corpus, os dicionarios, etc. 2.1.- Os estudos sobre a historia de lingua española 2.2.- As escolas de historia da lingua española
3.- Qué cambia nas linguas?	3.1.- A fonética e a fonoloxía históricas
4.- A relación das palabras e os cambios de significado	3.2.- A gramática histórica: morfoloxía e sintaxe. 4.1.- Lexicalización, gramaticalización 4.2.- O cambio léxico-semántico 4.3.- Os estratos léxico, semántico e informativo
5.- Cómo cambiou o español?	5.1.- Etapas da historia da lingua española
6.- Do latín ao español actual	6.1.- Período pre-literario 6.2.- O castellano medieval 6.3.- O español clásico e moderno
7.-Como está cambiando hoxe a lingua española?	7.1.- A fonética, morfoloxía, sintaxe, semántica e pragmática históricas
8.- O español do futuro	8.1.- Novas perspectivas de estudo na evolución da lingua española

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debate	1	29	30
Aprendizaxe baseado en proxectos	20	20	40
Presentación	11	33	44
Cartafol/dossier	0	4	4
Traballo	16	16	32

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización de actividades que permiten a cooperación de varias materias e enfrontan aos alumnos/as, traballando en equipo, a problemas abertos. Permiten adestrar, entre outras, as capacidades de aprendizaxe en cooperación, de liderado, de organización, de comunicación e de fortalecemento das relacións persoais.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Debate	Las sesiones de tutorías servirán para continuar, coordinar y revisar el trabajo de los alumnos. También la plataforma de teledocencia, el correo electrónico, etc. servirán para mantener el contacto en caso de que la comunicación directa no sea posible.
Presentación	La importancia de la transferencia del conocimiento de esta materia es indudable por lo que la exposición por parte del alumnado ante la docente y los demás estudiantes de un tema sobre contenidos de la materia es una tarea que beneficia el aprendizaje.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización de actividades que permiten a cooperación de varias materias e enfrontan aos alumnos/as, traballando en equipo, a problemas abertos. Permiten adestrar, entre outras, as capacidades de aprendizaxe en cooperación, de liderado, de organización, de comunicación e de fortalecemento das relacións persoais.
Probos	Descrición
Cartafol/dossier	Las sesiones de tutorías servirán para continuar, coordinar y revisar el trabajo de los alumnos. También la plataforma de teledocencia, el correo electrónico, etc. servirán para mantener el contacto en caso de que la comunicación directa no sea posible.
Traballo	Las sesiones de tutorías servirán para continuar, coordinar y revisar el trabajo de los alumnos. También la plataforma de teledocencia, el correo electrónico, etc. servirán para mantener el contacto en caso de que la comunicación directa no sea posible.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe
Debate	Participación nos debates na clase previo envío de preguntas.	10
Aprendizaxe baseado en proxectos	Realización de actividades que permiten a cooperación de varias materias e enfrontan aos alumnos/as, traballando en equipo, a problemas abertos. Permiten adestrar, entre outras, as capacidades de aprendizaxe en cooperación, de liderado, de organización, de comunicación e de fortalecemento das relacións persoais.	10
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.	5
Cartafol/dossier	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, previas na materia, as mostras seleccionadas (proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación) e a autoavaliación e diario de clase.	50
Traballo	Traballos e proxectos propostos polo profesor en colaboración cos alumnos.	25

Outros comentarios sobre a Avaliación

PRIMEIRA EDICIÓN DE ACTAS

1.- A avaliación será continua. Non se poderá obter a cualificación de aprobado se alén de ter feito a presentación oral sincrónica ou asincrónica, e ter entregado na data o traballo tutelado, non se presenta un portafolio final docente que conteña:

- biografía académica e entorno personal de aprendizaxe (PLE)
- selección de tres probas de entre os debates, exercicios e resolución de problemas e
- diario de clase e autoevaluación da aprendizaxe.

2.- As presentacións orais terán lugar en datas marcadas pola profesora preferentemente na última semana de outubro e primeiras de novembro na sala de aula ou por videoconferencia.

3- A entrega do cartafol dossier programarase para a primeira semana de decembro.

4- As partes da avaliación definidas como "participación en debates", "exercicios, actividades e problemas" deberán entregarse na semana seguinte á que sexan plantexadas na aula para recibir a corrección en grupo.

5- As alumnas e alumnos que non alcancen o aprobado co sistema arriba exposto poderán presentarse ao exame de avaliación único no período de exames na data establecida no calendario aprobado pola Xunta de FFT. O día do exame deberán facer probas orais e escritas sincrónicas ou asíncronas.

SEGUNDA EDICIÓN DE ACTAS (XULLO)

- O alumnado que non alcanzou o aprobado na primeira edición das actas poderá presentarse na segunda edición de actas en xullo, na data oficial correspondente aprobada pola Xunta de FFT, e nas mesmas condicións que rexen para a avaliación continua ou avaliación única na primeira edición de actas.

NOTAS:

- O alumnado Erasmus interesado en cursar a materia deberá ter presente que resulta imprescindible ter un nivel de lingua española igual ou superior a C1.
- Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.
- A copia ou plaxio total ou parcial en calquera tipo de traballo ou exame suporá un 0 na avaliación. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o estudantado da súa responsabilidade neste aspecto.
- É responsabilidade do estudantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma MOOVI (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Company Company, Concepción (dir.), **Sintaxis histórica de la lengua española, I e II**, México: FCE,

Menéndez Pidal, Ramón, **Orígenes del español. Estado lingüístico de la Península Ibérica hasta el siglo XI**, Madrid: Espasa-Calpe,

López García, Ángel, **Cómo surgió el español. Introducción a la sintaxis histórica del español antiguo**, Madrid: Gredos,

Cano Aguilar, Rafael, **Introducción al análisis filológico**, Madrid: Castalia,

Quilis Merín, Mercedes, **Orígenes históricos de la lengua española**, Valencia: Universitat de València,

Lapesa, Rafael, **Estudios de morfosintaxis histórica del español**, Madrid: Gredos,

Cano Aguilar, Rafael, **El español a través de los tiempos**, Madrid: Arco/Libros,

Cano Aguilar, Rafael, **Comentario filológico de textos medievales no filológicos**, Madrid: Arco/Libros,

Alvar, Manuel y Pottier, Bernard, **Morfología histórica del español**, Madrid: Gredos,

Lapesa, Rafael, **Historia de la lengua española**, Madrid: Gredos,

Ariza, Manuel, **Sobre fonética histórica del español**, Madrid: Arco/Libros,

Rivas, Elena y Rodríguez Espiñeira, María José, **La cláusula en español medieval: constituyentes funcionales**, Santiago de Compostela: Universidade de Santiago de Compostela,

Menéndez Pidal, Ramón, **Manual de gramática histórica española**, Madrid: Espasa-Calpe,

Lloyd, Paul M., **Del latín al español. 2 vols.**, Madrid: Gredos,

Penny, Ralph, **Gramática histórica del español**, Barcelona: Ariel,

Pons Rodríguez, Lola, **La lengua de ayer. Manual práctico de Historia del Español**, Madrid: Arco/Libros,

Academia Española, Real, **CORDE. Corpus Diacrónico del Español**, www.rae.es,

Davies, Mark, **Corpus del español**, www.corpusdelespanol-org,

Pons Rodríguez, Lola, **El árbol de la lengua**, Arpa,

Walter, Henriette, **La aventura de las lenguas en occidente**, Espasa ed.,

Nieto Ballester, Emilio, **Introducción a la etimología**, Madrid: ed. Síntesis,

Bravo, Eva, **Historia de la lengua en América**, <https://ebravo.es>,

Recomendacións

Outros comentarios

- 1.- É responsabilidade do estudantado consultar os materiais dispoñibles na plataforma de teledocencia (novidades, documentos, cualificacións) e estar ao tanto dos avisos e das datas de realización das diferentes probas.
- 2.- Os traballos académicos presentados polo alumnado da materia poderán ser incorporados á base de datos dunha ferramenta de detección de plaxio. De se producir esta circunstancia, poderán activarse as medidas recollidas nas Normas de avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario. Alegar descoñecemento do que supón un plaxio non eximirá o estudantado da súa responsabilidade neste aspecto.
- 3.- O alumnado Erasmus interesado en cursar a materia deberá ter presente que resulta imposible seguir esta materia sen ter un nivel de lingua española igual ou superior ao C1 del MERL.
- 4.- Na avaliación terase en conta non só a pertinencia e calidade do contido das respostas senón tamén a súa corrección lingüística.
- 5.- Mais que bibliografía o listado de referencias son fontes de información para elaborar as tarefas.

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito máis áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===

- 1.- Nesta materia se manteña a avaliación da modalidade presencial coa salvedade de que se realizarán coas ferramentas

proporcionadas pola Universidade de Vigo (aulas e despachos virtuais, correo electrónico e plataforma de teledocencia).

2.- Na modalidade mixta, na que unha parte do estudiantado permanecerá na clase, seguindo o resto do estudiantado as clases dun modo preferentemente síncrono ou asíncrono dependendo da ferramenta que mellor se adapte a cada unha, as metodoloxías, a atención personalizada e a avaliación serán a mesmas que a da modalidade presencial adaptando os grupos e quendas para cumprir coa normativa sanitaria
